



MENGELWERK.

HET LEVEN EN DE LOTGEVALLEN
VAN EEN JUWEELZOEKER.

(Vervolg en Slot van No. 28.)

Ik keek rond, nu eens ter regter, dan weder ter linker zijde. Mijn oog viel op de ongemeene kostbaarheid en keurige verscheidenheid van koopwaren, die ik, onder een gespannen kleed voor de zon beveiligd, uitgestald zag op eenige tafels. Waarachter een Oostersch handelaar zat te rooken. De rijkste stoffen, als goudlaken, zijde en tissu uit Perzië; specerijen en reukwerk uit Indië en Arabië; sabels van Damascus, ingelegd met goud en ivoor en bezet met edelgesteenten; de zeldzaamste gommen uit Afrika en Guyana; tempels en pagoden, fraai uit ivoor gesneden, en het schoopste hout; voortreffelijke stalen van mozaïk, of ingelegd werk; kostelijke cameën kortom, het uitmuntendste van allerlei stof en bewerking, dat men zich voorbeelden kan, verhoogde den rijkdom van den bazaar des Oosterschen koopmans. Doch, hoe rijk en kostbaar alle deze dingen zijn mogten, eene andere tafel had voorwerpen, waar bij ze, als in het niet, verzonken; dezelve lag, namelijk, bedekt met alle soorten van edelgesteenten, geplaatst op rijen, in cirkels en piramiden — diamanten, smaragden, robijnen, saffieren, topazen van allerlei grootte en van de fijnste kleuren, schitterende in den zonneschijn en het oog bijkans verblindende. Maar onder alle deze steenen zag ik geen opaal. *Vriend!* zeide ik tot den koopman, *gy zit hier, als koning van de markt: op uwe tafels zijn al de rijkdommen van het Oosten verzameld — ieder land heeft zijne schatten voor u nedergelegd; en evenwel schijnt er nog iets te ontbreken.* — «Wat,» sprak hij, zonder zijne pijp uit den mond te nemen, «Wat zou er dan, naar uwe gedachten, nog bij behooren?» — *Ik zie, hernam ik, deze schoone piramide, samengesteld uit kostbare steenen, twee rijen topazen, twee van robijnen, twee van saffieren, twee van smaragden en eene van diamant, benevens deze fijne parel, die alles overtreft; maar in plaats van de parel zou ik eenen opaal willen leggen.* — Ik konde die verandering schielijk maken;» zeide de koopman, zijne pijp uit den mond nemende; «doch, naar mijn begrip, doet de parel de piramide beter uitkomen. Geloof mij, jong mensch! daar is geen edelgesteente, dat ooit uit de ingewanden der aarde kwam, hetwelk ik niet in mijn bezit heb. En ik wil wedden om de waarde van deze piramide, dat ik van elke soort een beteren steen kan toonen, dan eenig ander koopman thans in Krakau, ja dan iemand in gansch Polen, zelfs ook dan iemand in gansch Europa.» Dit laatste er bijvoegende, wierp hij een zegepraalenden blik op zijne kostbaarheden, en nam de pijp weder in den mond. Ik dacht bij mijzelven: *Hij heeft geen opaal — hij is te trotsch op zijne schatten; om het vermoeden te kunnen duldten, dat hij er geen heeft, bijaldien hij werkelijk een bezat.* Daarom meent hij met pogchen mij te verbluffen. Ik liet er dus terstond op volgen: *Ik heb geenszins de waarde van de piramide, om er tegen te stellen; maar ik wil wedden om de waarde van eenen steen, dien ik u zal toonen, dat gy geen dergelyken kunt laten zien.* — «Bepaal de waarde,» sprak de koopman, zonder zich te bedenken, en met dezelfde koelbloedigheid; «ik houd u bij uw woord; kies de waarde uit onder deze juweelen; leg die afzonderlijk, en plaats er dan uwen steen nevens: die van beiden het wint, zal de beide stukken hebben. Gy zelf zult beslissen, of ik van elke soort een beteren, dan den uwen, kan toonen.» Dit, dacht ik, was uitermate schoon, en ligt te wagen; want het stond dus in mijne magt, iets van tweemaal zoo groote waarde tegenover mijnen steen te leggen. Evenwel maakte ik geen gebruik van deze voordeelige aanbieding, maar koos een diamant, die, naar mijne schatting, omstreeks f 50,000 waard moest zijn, en legde

dien ter zijde. — Daar was nu een groot aantal menschen rondom de kraam verzameld, eerst aangelokt door de fraaie koopwaren, en thans tot belangstelling opgewekt door het gesprek, dat zij gehoord hadden. Allen wachtten met ongeduld naar den uitslag van eene zoo aanmerkelijke weddenschap. Ik had dus juist verkregen, wat ik verlangde — eene gelegenheid, om mijnen schat te vertoonen, en mijne ijdelheid daarmee te streelen, dat ook anderen mijnen steen zagen; om nu niet te spreken van den diamant, die op de tafel schitterde, en door mij reeds als de mijne werd beschouwd. Haastig deed ik de keten over mijn hoofd, opende de lederen beurs, nam mijnen opaal er uit, en legde dien op de tafel, tegenover den diamant. *Indedaad, een schoone opaal,* (sprak de koopman, zijne pijp nederleggende en denzelven nauwkeurig beschouwende;) *die is meer waard, dan de door u uitgekozen diamant, en zou juist boven op de piramide passen.* De mijne, ziet gy, is te breed. Dit zeggende, nam hij het deksel van eene ebbenhouten doos af, en legde dien zelfden opaal op de tafel, welken SCHMIDT aan den Koning had verkocht! Ik hieldende den steen op het eerste gezigt, sloe verschrikkelijk mijn gevoel op dat oogenblik werd geschokt, kan ik met geene woorden uitdrukken. Zoo was dan al mijne moeite vruchteloos — hoop en beloften verdwenen in één oogenblik, en dat door mijne eigene dwaasheid en ijdelheid, die ik nu te vergeefs verwenschte! — De koopman nam mijnen opaal op, kroonde daarmee de piramide, en begon weder met bedaardheid zijne pijp te rooken. Nu, zeide hij, *zult gy moeten bekennen, dat de piramide onverbetterlijk is.* Daarop deed hij zijn eigen opaal weder in de doos, en verschikte eenige kostbaarheden met eene wijsgeerige bedaardheid, alsof er niets gebeurd ware.

In de diepste moedeloosheid ging ik weg; maar de uitdrukkingen des medelijdens bij de omstanders, zoo zeer verschillende van die welke ik meende te mogen verwachten, grieden mij nog meer, dan het verlies van mijnen schat. Ik begaf mij naar den winkel des koopmans, dien ik kende; maar vertelde hem niet, wat er gebeurd was. Doch het geval werd spoedig ruchtbaar. Weldra sprak men er overal van, dat een onkundige knaap de onnoozelheid had gehad van zich een kostbaren steen uit de handen te laten spelen door den grooten koopman uit Bassora, HARANZABAD; en ik had nog het gerdriet, mijzelven als dien onkundigen knaap te zien aanduiden. *Hoe kondet gy zoo dwaas zijn, mijn vriend,* zeide de koopman, *dat gy eenen opaal tegen dien van HARANZABAD wildet stellen? Waart gy toch maar eerst bij mij gekomen, zoo zoudt gy gehoord hebben, wat iederen weet, dat namelijk de Koning zijnen opaal bij dien koopman verpandde voor eene leening, onder beding, dat hij den steen op de jaarmarkt niet openlijk ten toon zoude stellen.*

Ik had nu hier niets te doen, en gevoelde geen lust, om mij op de kermis op te houden. Ik verkocht mijn paard, en in plaats van huiswaarts te keeren met f 50,000 in mijne beurs, had ik slechts f 200 zijnde ten deele de opbrengst van mijn paard, ten deele het bedrag van eene schuld, welke de juwelier nog aan mijnen vader had te betalen. Hoe geheel anders zouden mijne aandoeningen geweest zijn, indien ik naar huis gekeerd ware, om mijne plannen verder ten uitvoer te brengen! Het aandeel van mijne zusters, de verzorging van mijne moeder, en dan mijne nicht, RONZA en de gehoopte Baronij — alles kwam mij voor den geest, maar eeniglijk om mij mijne ijdelheid en dwaasheid te verwijten. Evenwel was ik nog een juweelzoeker en wilde mijne fortuin maken; ja, hoe vreemd het ook moge schijnen, op dit zelfde oogenblik, terwijl mijne hoop was verdwenen, begon dezelve allengs in de verte zich weder te vertoonen: nieuwe droomen van rijkdom, en zelfs plannen, om dien te besteden, hielden mijne ziel bezig, en verdrongen de grievende herinnering van mijn ongeluk. Hetzelfde uur dus, dat getuige was der geheele vernietiging van alle mijne verwachtingen, en der nuttelosheid van alle

mijne moeiten, zag een vaster voornemen dan ooit, in mij ontstaan, om mijne pogingen te hernieuwen, in het volle vertrouwen, dat ze wel beloond zouden worden.

Het behaagde der Voorzienigheid intusschen niet, mijne wenschen te vervullen; evenwel heb ik gelukkig geleefd. Nooit heeft mijn hamer den glans van een tweeden opaal ten voorschijn doen komen; maar ik heb mij steeds verblijd in de hoop. Met al mijnen arbeid heb ik het nooit zoo verre kunnen brengen, dat ik een onafhankelijk bestaan erlangde; maar het noodige tot voedsel en dekking heeft mij nooit ontbroken, en soms had ik ook iets meer tot verkwikking en vervrolijking des levens. Nooit heb ik weder Krakau benagengetreden met de trotsche gedachte, dat ik eene bezitting van f 50,000 had; doch ook nooit heb ik de stad verlaten met het pijnigend zelfverwijt, dat ik de vrucht des arbeids van een geheel jaar en de hoop van verscheidene jaren door eigene schuld had verloren. Ik heb onder mijne zusters niet van mijnen rijkdom kunnen uitdeelen; maar zij zijn gehuwd, en, zonder die aandeelen, gelukkig geworden. Ik kon voor mijne moeder niet doen; wat ik voornemens was; maar zij heeft het niet noodig gehad. Ik mogt aan RONZA geene Baronij aanbieden; maar nooit heeft zij doen blikken; dat zij meer begeerde, dan zij werkelijk bezat. — De ouderdom begint zich bij mij te vertoonen; en dit zou ook gebeuren, al had ik grootte rijkdommen. De dood is niet verschrikkelijker voor den armen dan voor den rijken man; integendeel zullen weelde en overvloed de vrees van den eersten voor denzelven niet tot angstige bezorgdheid opvoeren. Mijne kinderen zijn er bedroefd om, dat ik hen zal verlaten, en hunne droefheid is opregt, dewijl zij, wanneer ik heengegaan ben, niets mogen verwachten, dat hun mijn gemis vergoedt. Had ik thans nog jeugd en kracht, ik zou dezelfde werkzaam leeuwje voortzetten, gelijk ik vertrouw, dat mijne kinderen doen zullen, in de zoete hoop, dat eenmaal hunne moeiten zullen beloond worden. SCHMIDT heeft niet den eersten opaal — ik heb niet den laatsten gevonden; rijkdom kan door hem genoten worden, die denzelven weet te gebruiken. *Gaat voort dan, mijne kinderen! en achtoont de moeiten niet, welke uw vader heeft verdragen; maar wanhoopt ook geenszins aan een gelukkigen uitslag, waarin hij eenmaal zich mogt verblijden, en waarvan hij zich alleen door jeugdige onbezonnenheid liet berooven.*

Edictale Citatie.

Uit kracht van acte eerste default, met admissie tot eene tweede daging, in dato 4 Maart 1831, verleend door den Hove van Civile en Criminele Justitie der Kolonie Suriname, aan DANIEL GEORGE NEIJ, in relatie als vermits het desistement van JACQUES LAMBERTUS DE BIJE, alleen overgebleven beheerder van den Boedel wijlen JOHAN HEINRICH MENCKE, impetrant van appointement van daging en eischer.

Zoo worden door mij Exploiteur bij den Hove van Civile en Criminele Justitie dexter Kolonie, voor de tweede maal bij openbare edicte *ad valvas curiae*, gedagvaard gelijk ik dagvaard bij dezen, alle bekende en onbekende buitenlandsche Crediteuren van den Boedel wijlen JOHAN HEINRICH MENCKE, en voorts allen en een iegelijk die eenige actie of pretentie tot lasten van denzelven zoude vermeenen te hebben, geïmpetredten en gedaagden.

Omme te compareren ter geprivilegeerde rolle van welgemelde Hove van Civile en Criminele Justitie dexter Kolonie, welke gehouden zal worden in de maand November 1831, ten einde aldaar de impetrant q.q. te zien dienen van acte eerste default en tweede daging, bij edicte *ad valvas curiae*, en wijsers met den impetrant q.q. voort te procederen als naar regten.

N. L. BRAAM.
JUL 16 1891

1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 2679, 26

... ..

[Faint, illegible handwritten notes]